

rum eius, de quibus in c. conquestus, extra, de fer. glossa, in verbo, festarum, in Clem. sepe, de uerb. signific.

Sexto notandum est, quod conuenienter traditum est inter præcepta diuina præceptum de obseruatione alicuius diei, scilicet Sabbati, in quo specialiter vacandum est Deo, iuxta S. Thom. secunda, secunda, q. 122. art. 4. & abstinendum ab operibus seruilibus, secundum illud Leuit. 23. Omne opus seruale non facietis in eo, opus ⁶ ⁷ autem seruale dicitur, à seruiente. Est autem triplex seruitus, una quidem, qua homo seruit peccato, secundum Io. c. 8. Qui facit peccatum, seruus est peccati: & secundum hoc, omne opus peccati dicitur seruale. Alia uero seruitus est, qua homo seruit homini, secundum corpus. Tertia autem est seruitus Dei, de qua Luc. 1. Seruiamus illi in sanctitate, & iustitia, & secundum hoc opus seruale, posset dici opus latræ, quod pertinet ad Dei seruitium. Quibus sic positis, constituamus plures Decisiones, quarum

Prima: secundum diuersitatem eorum, ⁷ quæ geruntur, diuersimodè dies ⁷ incipit, & terminatur, quia quantum ad officii celebrationem, de uespera in uesperam fit computatio, ut in c. 2. in princ. extra, de fer. Quantum uero ad ordinandû, incipit dies à uespera, & finit in mane sequenti, ut 75. distinct. c. quod à patribus. Quo ad iudicandum, incipit ab ortu solis, & finitur in occasu, cum iam iudex pro tribunali honestè sedere non potest, ut extra de offic. deleg. capit. consuluit. Quo ad soluendum, siue quo ad contractus, dies incipit à medietate noctis præcedentis, & finitur in medietate noctis sequentis, ut in dicta Decret. consuluit, & ff. eo. tit. l. more Romano. Quo ad trengas obseruandas, dies incipit ab ortu solis, & finitur in occasu, ut extra de treng. & pace, cap. 1. Quo ad esum carniû, incipit post cænam, c. de esu, de consecr. dist. 3. glo. in c. 2. de fer. licet glossa tenet contrarium in cap. 1. de consecr. distin. 3.

Secunda, licet diebus festis abstinendum sit ab operibus seruilibus, tamen ⁸ quædam sunt officia, ⁸ quæ humana necessitas festiuis diebus exigit exerceri, ut officium coquendi, scribendi, & præparandi cibaria, & hac necessitate excusantur coquili, aniones, scriptores. Præterea si magna necessitas ita efflagitauerit, nulum seruale opus est, quod in festiuis diebus non liceat exercere: omnia autem spiritualia sine necessitate licet facere in diebus festis, ut est, lectiones doctrinæ scholaribus legere, & in libris studere, & prædicare, arg. c. 1. religiosi, de consecr. dist. 3. Archid. in c. peruenit, num. 3. & in c. ieiunia, de consecr. dist. 3.

Tertia, cum ut supra diximus debeamus abstinere ab omni seruali opere, Hinc fit, ut à mechanicis, agriculturis, & ab aliis secularibus negotiis, ⁹ ⁷ scilicet mercaturis, iuditiis, sacramentis, abstinere debeamus, cap. 1. de feriis. Verum quo ad mercaturas, adeo procedit, ut etiam contraria consuetudo non excuset, cum sit praua, non excusat inquam à pœna spirituali, licet bene à pœna temporalis, ut tradit Abb. in cap. cum uenerabilis, de consuet. nā licet mercatura in se nō sit peccatum, tñ de facili in mercatura incurritur peccatū, cum difficile sit inter ementes, & uendentes non interuenire peccatū, cap. qualitas, de pœnit. dist. 5. unde propter propinquitatem ad peccatum, prohibetur saltem his temporibus. Simile in cap. etsi Christus, de iureiurando. Item abstrahuntur homines à contemplatione, & ueneratione Creatoris, cui debent insistere his diebus; ex causa tamen posset mercatus concedi his diebus, arg. text. in cap. licet, & cap. fin. extr. de fer. Pariter nec diebus festiuis licet iudicare, unde nec sententia lata, nec iudicialis processus factus in festis ob Dei reuerentiam seruandis, etiam, si partes consentiant, tenent: nisi necessitas cogat, ut si res esset tempore peritura, uel pietas suadeat, ut si sit causa debilibus, uel miserabilium personarum, & hoc in diebus expressis, extra, eod. cap. conquestus; Illis autem